

03.10.18

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om dansk indfødsret og lov om danskuddannelse til voksne udlændinge m.fl. (Henlæggelse til kommunalbestyrelserne af ceremoniel underskrivning af grundloven mv., forhøjelse af gebyr for ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation samt fastsættelse af nærmere regler om udlændinges fravær i undervisning i dansk mv.)

Udlændinge- og Integrationsministeriet har den 6. september 2018 sendt ovennævnte lovforslag i høring med frist for bemærkninger den 4. oktober 2018

Dansk Flygtningehjælp har bemærkninger til den ceremonielle underskrivning af grundloven og forhøjelse af gebyr for ansøgning om dansk statsborgerskab.

1. Generelle bemærkninger

Regeringen, Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti indgik den 29. juni 2018 en ny aftale om indfødsret, som bl.a. indebærer, at ansøgere efter vedtagelse af lovforslag om indfødsrets meddelelse skal deltage i en ceremoni og underskrive at ville overholde grundloven mv. for at kunne erhverve dansk statsborgerskab.

Dette lovforslag er en udmøntning af denne del af aftale om indfødsret. Ifølge lovforslaget skal opnåelse af dansk statsborgerskab ved naturalisation betinges af medvirken i en kommunal ceremoni, hvor ansøgeren skal skrive under på at ville overholde dansk lovgivning herunder grundloven og respektere grundlæggende danske værdier og retsprincipper. Derudover skal ansøgeren under ceremonien udvise respekt for danske værdier og optræde respektfuldt over for repræsentanter fra myndighederne.

Dansk Flygtningehjælp mener helt overordnet, at betingelserne for erhvervelse af dansk statsborgerskab ved naturalisation er meget omfattende og vanskelige at opfylde for bestemte grupper i vores samfund, og ansøgningsprocessen allerede er lang. Vi er derfor kritiske overfor nye stramninger, som fremgår af aftalen om indfødsret og dette lovforslag vedrørende ceremoniel underskrivning af grundloven mv. og forhøjelse af gebyr for ansøgning om dansk indfødsret.

2. Specifikke bemærkninger

Løbende stramninger af statsborgerskabsreglerne

Dansk Flygtningehjælp vil gerne beklage, at betingelserne for dansk statsborgerskab ved naturalisation er blevet strammet flere gange de senere år, hvilket er med til at skabe større usikkerhed og uforudsigelighed i forhold til muligheden for at opnå statsborgerskab på kort og lang sigt. Nogle flygtninge er i denne sammenhæng særlig udsat, fordi de bl.a. har svært ved at opfylde kravet om at bestå Prøve i Dansk 3 og kravet om at bestå Indfødsretsprøven af 2015.

Institut for Menneskerettigheder fremhæver i deres rapport *Statsborgerskab – status 2018*, at flygtninge og statsløse har et særligt behov for at få statsborgerskab i deres værtsland, fordi de ikke kan regne med deres oprindelige stats beskyttelse, hvilket ligeledes fremgår af flygtningekonventionen og statsløsekonventionen. Dansk Flygtningehjælp vil på det grundlag gerne foreslå, at flygtninge undtages fra flere betingelser og gives større mulighed for dispensation.

Dispensation

Dansk Flygtningehjælp har ingen bemærkninger til forslaget om, at sprogcentre fremover forpligtes til at registrere alle kursisters deltagelse i danskundervisningen, herunder selvforsørgede udlændinge. Registreringen skal anvendes som dokumentation, når ansøgeren skal godtgøre, at de har forsøgt at lære dansk i forbindelse med en eventuel ansøgning om dispensation fra danskkravet.

Dansk Flygtningehjælp har derimod bemærkninger i forhold til muligheden for dispensation og aftaleparternes målsætning om, at antallet af dispensationer skal mindskes.

Dansk Flygtningehjælp vil gerne udtrykke bekymring for denne udvikling og fremhæve, at mange flygtninge med god grund har vanskeligheder med at opfylde kravet om bestået Prøve i Dansk 3, hvilket også i en europæisk kontekst er et meget højt sprogkrav.

Det fremgår af lovbemærkningerne, at der er indført skærpede dokumentationskrav i sager, hvor ansøgere med henvisning til sygdom ansøger om dispensation fra krav om sprogkundskaber og krav om beståelse af Indfødsretsprøven af 2015. Det fremgår ligeledes af lovbemærkningerne, at de lægefaglige diagnoser skal styrkes ved oprettelse af en ny enhed i Styrelsen for Patientsikkerhed, som Indfødsretsudvalget kan anmode om en ekstra vurdering, hvis der består tvivl om lægeerklæringer, der er vedlagt ansøgningen om dispensation.

I forbindelse med ansøgning om statsborgerskab ved naturalisation får Folketingets Indfødsretsudvalg forelagt sager vedrørende ansøgning om dispensation. Af Institut for Menneskerettigheders rapport *Statsborgerskab – status 2018* fremgår det, at der i 2017 blev meddelt afslag på dispensation fra krav om sprogniveau og indfødsretsprøve i 96 pct. af de sager, der blev forelagt indfødsretsudvalget. Det var vel at mærke før de seneste stramninger blev indført med Aftale om indfødsret i juni 2018.

Vores mangeårige erfaring på området viser, at flygtninge kan opnå gode dansk kundskaber, komme i beskæftigelse, forsørge sig selv og være aktive medborgere uden at have afsluttet Prøve i Dansk 3, hvorfor vi mener, at kravet til dansk kundskaber er for højt, idet det i praksis udelukker en række personer for at blive danske statsborgere.

Vi vil gerne påpege, at flygtninge med traumarelaterede problemstillinger herunder PTSD bør have krav på statsborgerskab ved dispensation jf. FN's Konvention om Rettigheder for Personer med Handicap.

Ceremonien

Det fremgår af lovforslaget, at erhvervelse af dansk statsborgerskab skal betinges af medvirken i en ceremoni inden for to år efter, at den lov om indfødsrets meddelelse, som den pågældende har været optaget på, er vedtaget. Ansøgeren skal ved ceremonien underskrive at ville overholde dansk lovgivning og respektere grundlæggende danske værdier og retsprincipper. Derudover skal ansøger under ceremonien udvise respekt for danske værdier og optræde respektfuldt over for myndigheder ved at give hånd til repræsentanter for kommunen. Hvis ansøgeren ikke opfylder kravet om håndtryk, vil ansøgeren ikke blive dansk statsborger.

Af lovbemærkningerne fremgår det, at udlændinge- og integrationsministeren får bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler for ceremonien for dermed at sikre en ensartethed og tilstrækkelig højtidelighed.

Dansk Flygtningehjælp mener, at den årlige statsborgerskabsdag, der afholdes i Folketinget, hvor alle, der har fået dansk statsborgerskab året før, bliver inviteret til en fejring på Christiansborg, er en særlig og højtidelig dag.

Ifølge lovbemærkningerne er håndtrykket en almindelig og traditionel hilseform og en grundlæggende samfundsværdi, at man udviser respekt for hinanden på denne måde. Det vurderes på den baggrund, at forslaget er i overensstemmelse med grundlovens § 67 vedrørende religionsfrihed, da betingelsen om håndtryk forfølger et legitimt formål.

Efter Dansk Flygtningehjælps opfattelse er det vigtigt, at vi som samfund fastholder en grundlæggende respekt for kulturelle og religiøse forskelle i vores samfund. Vi finder, at det er et unødvendigt krav, at nye statsborgere *skal* give hånd i forbindelse med en kommunal ceremoni, hvor de fleste ansøgere højest sandsynligt vil gøre det helt automatisk. Vi vil i den forbindelse gerne fremhæve religionsfriheden som en central del af vores grundlov, som vi forventer, at nye danske statsborgere skal respektere.

Risiko for statsløshed

Det fremgår af lovbemærkningerne, at statsborgerskabet først vil få retsvirkning, når ansøgeren har medvirket i ceremonien. Det betyder, at ansøgeren har to år til at deltage i en ceremoni efter, at lovforslag om meddelelse af indfødsret er trådt i kraft. Hvis den pågældende ansøger ikke deltager i ceremonien indenfor tidsfristen, så skal den pågældende indgive en ny ansøgning om dansk statsborgerskab.

Efter Dansk Flygtningehjælps opfattelse står det uklart om der i den forbindelse kan opstå situationer, hvor personer i praksis kan blive statsløse, hvis de ikke deltager i ceremonien indenfor den toårige tidsfrist, men allerede har opgivet deres oprindelige statsborgerskab. Vi mener, at den problemstilling skal klarlægges og undgås, så vi dermed sikrer, at Danmark overholder sine internationale forpligtelser jf. FN's Konvention om Begrænsning af Statsløshed.

Ekstra administration

Kommunerne skal ifølge lovforslaget forpligtes til mindst to gange årligt give ansøgere muligheden for at deltage i en grundlovsceremoni, og det forventes, at kommunen gør det muligt umiddelbart efter ikrafttrædelse af lov om indfødsrets meddelelse.

Af lovbemærkningerne fremgår det, at kommunerne ved et offentligt opslag skal annoncere om afholdelse af grundlovsceremonien, tilmelding og afholdelse af ceremonien, registrering af deltagere og påtegning af den erklæring, som ansøgeren skal medbringe til ceremonien og efterfølgende fremsendes til Udlændinge- og Integrationsministeriet, der herefter udsteder et statsborgerretsbevis.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation var ifølge Udlændinge- og Integrationsministeriet 19 måneder pr. 6. juli 2018, og der var 10.800 verserende sager pr. 16. marts 2018.

Dansk Flygtningehjælp vil gerne beklage, at en indførelse af en ceremoni vil udvide ansøgningsprocessen yderligere og give ekstra administration til både kommuner og Indfødsretskontoret i Udlændinge- og Integrationsministeriet.

Statsborgerretskonventionen sætter bl.a. rammen for behandling af ansøgninger om dansk statsborgerskab. Det følger af artikel 10, at ansøgninger skal behandles inden for en rimelig tidsfrist. Ifølge udlændinge- og integrationsministerens svar til indfødsretsudvalget beror det på en konkret vurdering i hver enkelt sag, hvorvidt en ansøgning bliver behandlet inden for en rimelig tidsfrist.

Dansk Flygtningehjælp vil gerne fremhæve, at en sagsbehandlingstid på 19 måneder er en meget lang tidsfrist. Vi er derfor kritiske overfor en ny betingelse og ekstra administration, der formentlig i praksis vil trække sagsbehandlingstiden yderligere ud.

Stigende gebyr

Ifølge lovforslaget vil de nye elementer i forbindelse med ceremonien medføre øget administration, hvorfor der foreslås en gebyrstigning på 2.600 kr. pr. ansøgning for ansøgere over 18 år, så det fremadrettet skal koste 3.800 kr. pr. ansøgning om dansk statsborgerskab.

Dansk Flygtningehjælp mener, at det er afgørende, at gebyrets størrelse ikke bliver så stort, at det kan forhindre borgere i at søge og opnå dansk statsborgerskab. Vi vil gerne i den sammenhæng henvise til Flygtningekonventionens artikel 34, hvoraf det fremgår,

at stater skal lette flygtninges adgang til statsborgerskab, herunder bestemmelsen om at nedsætte afgifterne for og omkostningerne ved sagernes behandling til det mindst mulige.

Frivilligt at søge dansk statsborgerskab

Af lovbemærkninger fremgår det, at det er frivilligt og ingen er forpligtede til at søge dansk statsborgerskab, da det ikke i sig selv har opholdsretlige konsekvenser.

Dansk Flygtningehjælp vil gerne fremhæve, at dansk statsborgerskab er en betingelse for at nyde de fulde og lige rettigheder i staten. Her kan bl.a. nævnes stemmeret ved folketingsvalg, retten til at bestride visse erhverv, retten til diplomatisk beskyttelse, ubetingede ret til ophold i Danmark, mulighed for fri bevægelighed efter EU-retten og muligheden for at rejse visumfrit i en række andre lande. Dertil kommer for mange en stærk følelse af identitet, tryghed og tilhørsforhold til sit nye land. Det har således en række omfattende konsekvenser ikke at have dansk statsborgerskab.

Afsluttende bemærkninger

Dansk Flygtningehjælp mener, at de løbende stramninger, forslaget om et forhøjet gebyr, yderligere administration og indførelse af en ny ceremoni går i direkte modsatte retning end bestemmelserne om at lette flygtninge og statsløses adgang til statsborgerskab, der findes i flere internationale konventioner, som Danmark har tilsluttet sig.

Dansk Flygtningehjælp vil gerne bakke op om Institut for Menneskerettigheders anbefaling om, at indfødsretslovgivningen ændres, så Danmarks internationale forpligtelser om at lette flygtninges og statsløses adgang til statsborgerskab reelt gennemføres, så det bliver muligt at fravige andre krav end opholdskravet.

Med venlig hilsen

Christian Friis Bach

Generalsekretær
Dansk Flygtningehjælp
E-mail: christian.friis.bach@drc.ngo
Direkte tlf. +45 3373 5130